

Майка.

Исторически разказъ.

— Тръбва да побързаме. Виждамъ те, че капна отъ умора, но нѣма какво да се прави. Още единъ часъ и ще стигнемъ воденицата на дѣдо Ефtima. Отъ тамъ може да има колѣ до колибитѣ.

Съ такива думи се обърна една възстара жена къмъ придружаващото я дванайсетъ годишно момиченце. Детето едва се държеше на краката си.

Тѣ бѣха тръгнали още въ зори отъ своето село Видраре, за да отидатъ до едни колиби покрай извора на Панега. Тамъ тѣхната мила дъщеря и сестра бѣше болна на легло и молѣше за нѣжна грижа. Майчината любовъ бѣ наддѣлѣла надъ страха и несгодитѣ по пѣтя, и бедната стара жена тръгна пѣшкомъ съ своето малко момиченце, въпрѣки бѣсния вой на зимния вѣтъръ.

Може би пѣтятъ не бѣше толкова дълъгъ, но сивитѣ мъгли, криеха далечъ задъ себе си слънцето и още по обѣдъ започна да се здрачава.

Дветѣ нещастни скитници навлѣзоха въ тѣсната и глуха долина Коритна. Синкавиятъ полумракъ обгрѣщаше въ призрачни очертания оголѣлитѣ буки; тѣ приличаха на огромни страшни хора, които протягатъ рѣце, настървени и жестоки. Момиченцето хленчеше, а майката, изтрѣпнала въ полугласъ, шепнѣше молитви.

Изведнѣжъ, като че изъ земята, предъ дветѣ слисани жени, изкочиха четирима мъже, въоръжени до зъби.

— На кжде? — изрева звѣрски единъ отъ тѣхъ.

— Не ги питай! — викна вториятъ. — Самъ главатарѣтъ ще ги разпита. На него да кажатъ!

— Така е по-добре! — намѣсиха се останалитѣ двама. — Я тръгвайте предъ насъ!

Бедната майка пригърна детенцето си и мълкомъ тръгна по тѣсната пѣтека, която непознатитѣ разбойници ѝ посочиха. Тя не можеше да се съпротивлява съ помръзналитѣ си безпомощни рѣце. Оставаше ѝ да се подчини и съ замръло отъ страхъ сърце да върви предъ нападателитѣ.

* * *

Годинитѣ между 1760 и 1800 бѣха най-страшнитѣ години за бедната рая. Честитѣ междусобни вжтрешни войни, които султанитѣ и тѣхнитѣ голѣми военачалници водѣха помежду си за първенство и надмощие, създадоха една грамадна армия отъ разбойници, които се занимаваха съ убиване и плячкосване на